

CERCETAREA ACCIDENTELOR DE MUNCĂ CE AU PRODUS INCAPACITATE TEMPORARĂ DE MUNCĂ

RADU¹ Alin¹

¹Facultatea: IMST, Specializarea:ISSM, Anul de studii:II, e-mail:alin.radu.ssm@gmail.com

Conducător științific: dr. ing. Oana CHIVU

REZUMAT: În prezenta lucrare vom identifica documentele ce sunt necesare pentru a întocmi dosarul de cercetare al unui eveniment de muncă precum și avantajele cercetării acestora. Vă voi prezenta pe scurt metodologia de cercetare a unui eveniment de muncă dar nu în ultimul rând vom pune amprenta și pe măsurile obligatorii dispuse în procesul verbal de cercetare. Citind această lucrare ne vom familiariza cu formularul de comunicare al unui eveniment de muncă, cu fisa de înregistrare a unui accident de muncă, precum și cu anexa la fisa de înregistrare a unui accident de muncă.

CUVINTE CHEIE: Securitate și sănătate în muncă; cercetarea accidentelor de muncă; ITM; itm;

1. Introducere

Cercetarea accidentelor de muncă ce au produs incapacitate temporară de muncă.

Am ales această temă deoarece mulți angajatori din România aleg să nu comunice și să nu cerceteze accidentele de muncă fiindcă acest capitol este unul foarte complex și costisitor uneori. În urma unui eveniment de muncă, angajatul poate beneficia de o indemnizație egală cu 100% din valoarea salariului, numai dacă evenimentul a fost cercetat și clasificat ca accident de muncă cu incapacitate temporară de muncă. În situația în care un angajat suferă un accident de muncă ce a produs incapacitate temporară de muncă, toate consultațiile medicale precum și intervențiile medicale vor fi plătite de către angajator, numai dacă evenimentul a fost comunicat la Inspectoratul Teritorial de Munca și clasificat ca și accident de muncă cu incapacitate temporară de muncă.

2. Stadiul actual

Am ales să răspândesc această temă deoarece numărul evenimentelor produse la nivel național este supărat, deoarece când vorbim de un accident de muncă discutăm despre un accident ușor reprezentat de o înțepătură de albină sau o contuzie ușoară; discutăm despre un accident de muncă cu incapacitate temporară de muncă reprezentat de o fractură sau de o dislocație; discutăm despre o invaliditate reprezentată de pierderea unui membru sau a unei extremități precum și de un deces reprezentat de o familie în care regăsim doi copii al căror tata nu se va mai întoarce acasă, deoarece un angajator nu a scos din buzunar 25 de lei pentru a echipa lucrătorul în situația de față tatăl decedat cu un echipament de protecție de tip cască de protecție. În urma unei vizite scurte pe site-ul Inspecției Muncii regăsim o statistică a evenimentelor de muncă produse la nivel național:

Anul 2015 a înregistrat 4585 de accidente de muncă cu incapacitate temporară de muncă și 323 evenimente înregistrate cu deces;

Anul 2016 a înregistrat 4736 de accidente de muncă cu incapacitate temporară de muncă și 225 evenimente înregistrate cu deces;

Statistica pentru anul 2017 încă nu a fost finalizată la data scrierii acestei lucrări.

3. Legislația în domeniul cercetării evenimentelor de muncă

Legea prevede, în primul rând, faptul că angajatorul are obligația de a ține evidența accidentelor

de muncă ce au ca urmare o incapacitate de muncă a victimei mai mare de 3 zile de lucru, a accidentelor ușoare, a bolilor profesionale și a incidentelor periculoase. Totodată, societatea are și obligația de a elabora pentru autoritățile competente rapoarte privind accidentele de muncă suferite de lucrătorii săi. Pentru a nu lăsa loc de interpretări, legislația explică ce se înțelege prin fiecare dintre acești termeni.

Definirea accidentelor de muncă și a altor incidente de această natură:

- Accident de muncă - vătămarea violentă a organismului, precum și intoxicația acută profesională, care au loc în timpul procesului de muncă sau în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu și care provoacă incapacitate temporară de muncă de cel puțin 3 zile calendaristice, invaliditate ori deces;

- Boala profesională - afecțiunea care se produce ca urmare a exercitării unei meserii sau profesii, cauzată de agenți nocivi fizici, chimici ori biologici caracteristici locului de muncă, precum și de suprasolicitarea diferitelor organe sau sisteme ale organismului, în procesul de muncă;

- Incident periculos - evenimentul identificabil, cum ar fi explozia, incendiul, avaria, accidentul tehnic, emisiile majore de noxe, rezultat din disfuncționalitatea unei activități sau a unui echipament de muncă sau/și din comportamentul neadecvat al factorului uman, care nu a afectat lucrătorii, dar ar fi fost posibil să aibă asemenea urmări și/sau a cauzat ori ar fi fost posibil să producă pagube materiale.

- Accident ușor - eveniment care are drept consecință leziuni superficiale care necesită numai acordarea primelor îngrijiri medicale și a antrenat incapacitate de muncă cu o durată mai mică de 3 zile;

Când poate fi considerat un eveniment, accident de muncă:

Totodată, legea face o definiție complexă a accidentului de muncă. Conform acesteia, este accident de muncă:

- Accidentul suferit de persoane aflate în vizită în întreprindere și/sau unitate, cu permisiunea angajatorului;

- Accidentul suferit de persoanele care îndeplinesc sarcini de stat sau de interes public, inclusiv în cadrul unor activități culturale, sportive, în țara sau în afara granițelor țării, în timpul și din cauza îndeplinirii acestor sarcini;

- Accidentul survenit în cadrul activităților cultural-sportive organizate, în timpul și din cauza îndeplinirii acestor activități;

- Accidentul suferit de orice persoană, ca urmare a unei acțiuni întreprinse din proprie inițiativă pentru salvarea de vieți omenești;

- Accidentul suferit de orice persoană, ca urmare a unei acțiuni întreprinse din proprie inițiativă pentru prevenirea ori înlăturarea unui pericol care amenința avutul public și privat;

- Accidentul cauzat de activități care nu au legătură cu procesul muncii, dacă se produce la sediul persoanei juridice sau la adresa persoanei fizice, în calitate de angajator, ori în alt loc de muncă organizat de aceștia, în timpul programului de muncă, și nu se datorează culpei exclusive a accidentatului;

- Accidentul de traseu, dacă deplasarea s-a făcut în timpul și pe traseul normal de la domiciliul lucrătorului la locul de muncă organizat de angajator și invers;

- Accidentul suferit în timpul deplasării de la sediul persoanei juridice sau de la adresa persoanei fizice la locul de muncă sau de la un loc de muncă la altul, pentru îndeplinirea unei sarcini de muncă;

- Accidentul suferit în timpul deplasării de la sediul persoanei juridice sau de la adresa persoanei fizice la care este încadrată victima, ori de la orice alt loc de muncă organizat de acestea, la o altă persoană juridică sau fizică, pentru îndeplinirea sarcinilor de muncă, pe durata normală de deplasare;

- Accidentul suferit înainte sau după încetarea lucrului, dacă victima prelua sau preda uneltele de lucru, locul de muncă, utilajul ori materialele, dacă schimba îmbrăcămintea personală, echipamentul individual de protecție sau orice alt echipament pus la dispoziție de angajator, dacă se afla în baie ori în spălător sau dacă se deplasa de la locul de muncă la ieșirea din întreprindere sau unitate și invers;

- Accidentul suferit în timpul pauzelor regulamentare, dacă acesta a avut loc în locuri organizate de angajator, precum și în timpul și pe traseul normal spre și de la aceste locuri;

- Accidentul suferit de lucrători ai angajatorilor romani sau de persoane fizice romane, delegați pentru îndeplinirea îndatoririlor de serviciu în afara granițelor țării, pe durata și traseul prevăzute în documentul de deplasare;

- Accidentul suferit de personalul roman care efectuează lucrări și servicii pe teritoriul altor țări, în baza unor contracte, convenții sau în alte condiții prevăzute de lege, încheiate de persoane juridice române cu parteneri străini, în timpul și din cauza îndeplinirii îndatoririlor de serviciu;

- Accidentul suferit de cei care urmează cursuri de calificare, recalificare sau perfecționare a pregătirii profesionale, în timpul și din cauza efectuării activităților aferente stagiului de practică;

- Accidentul determinat de fenomene sau calamități naturale, cum ar fi furtună, viscol, cutremur, inundație, alunecări de teren, trăsnet (electrocutare), dacă victima se afla în timpul procesului de muncă sau în îndeplinirea îndatoririlor de serviciu;

- Dispariția unei persoane, în condițiile unui accident de muncă și în împrejurări care îndreptătesc presupunerea decesului acesteia;

- Accidentul suferit de o persoană aflată în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, ca urmare a unei agresiuni.

Clasificarea accidentelor de muncă:

- Accidente care produc incapacitate temporară de muncă de cel puțin 3 zile calendaristice;

- Accidente care produc invaliditate;

- Accidente mortale;

- Accidente colective, când sunt accidentate cel puțin 3 persoane în același timp și din aceeași cauză.

Ce obligații are angajatorul cu privire la prevenirea și anunțarea accidentelor de muncă:

În vederea asigurării condițiilor de securitate și sănătate în muncă și pentru prevenirea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale, angajatorii au următoarele obligații:

- Să adopte, din faza de cercetare, proiectare și execuție a construcțiilor, a echipamentelor de muncă, precum și de elaborare a tehnologiilor de fabricație, soluții conforme prevederilor legale în vigoare privind securitatea și sănătatea în muncă, prin a căror aplicare să fie eliminate sau diminuate riscurile de accidentare și de îmbolnăvire profesională a lucrătorilor;

- Să întocmească un plan de prevenire și protecție compus din măsuri tehnice, sanitare, organizatorice și de altă natură, bazat pe evaluarea riscurilor, pe care să îl aplice corespunzător condițiilor de muncă specifice unității;

- Să obțină autorizația de funcționare din punctul de vedere al securității și sănătății în muncă, înainte de începerea oricărei activități, conform prevederilor legale;

- Să stabilească pentru lucrători, prin fișa postului, atribuțiile și răspunderile ce le revin în domeniul securității și sănătății în muncă, corespunzător funcțiilor exercitate;

- Să elaboreze instrucțiuni proprii, în spiritul prezenței legi, pentru completarea și/sau aplicarea reglementărilor de securitate și sănătate în muncă, ținând seama de particularitățile activităților și ale locurilor de muncă aflate în responsabilitatea lor;

- Să asigure și să controleze cunoașterea și aplicarea de către toți lucrătorii a măsurilor prevăzute în planul de prevenire și de protecție stabilit, precum și a prevederilor legale în domeniul securității și sănătății în muncă, prin lucrătorii desemnați, prin propria competență sau prin servicii externe;

- Să ia măsuri pentru asigurarea de materiale necesare informării și instruirii lucrătorilor, cum ar fi afișe, pliante, filme și diafilme cu privire la securitatea și sănătatea în muncă;

- Să asigure informarea fiecărei persoane, anterior angajării în muncă, asupra riscurilor la care aceasta este expusă la locul de muncă, precum și asupra măsurilor de prevenire și de protecție necesare;

- Să ia măsuri pentru autorizarea exercitării meseriilor și a profesiilor prevăzute de legislația specifică;

- Să angajeze numai persoane care, în urma examenului medical și, după caz, a testării psihologice a aptitudinilor, corespund sarcinii de muncă pe care urmează să o execute și să asigure controlul medical periodic și, după caz, controlul psihologic periodic, ulterior angajării;

- Să țină evidența zonelor cu risc ridicat și specific;

- Să asigure funcționarea permanentă și corectă a sistemelor și dispozitivelor de protecție, a aparatului de măsură și control, precum și a instalațiilor de captare, reținere și neutralizare a substanțelor nocive degajate în desfășurarea proceselor tehnologice;

- Să prezinte documentele și să dea relațiile solicitate de inspectorii de muncă în timpul controlului său al efectuării cercetării evenimentelor;
- Să asigure realizarea măsurilor dispuse de inspectorii de muncă cu prilejul vizitelor de control și al cercetării evenimentelor;
- Să desemneze, la solicitarea inspectorului de muncă, lucrătorii care să participe la efectuarea controlului sau la cercetarea evenimentelor;
- Să nu modifice starea de fapt rezultată din producerea unui accident mortal sau colectiv, în afară de cazurile în care menținerea acestei stări ar genera alte accidente ori ar periclita viața accidentaților și a altor persoane;
- Să asigure echipamente de muncă fără pericol pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor; r) să asigure echipamente individuale de protecție;
- Să acorde obligatoriu echipament individual de protecție nou, în cazul degradării sau al pierderii calităților de protecție.

În același timp, angajatorul are obligația să comunice evenimentele imediat cum a aflat de ele inspectoratului teritorial de muncă, asiguratorului, cât și organelor de urmărire penală, după caz.

Obligațiile angajaților pentru prevenirea și raportarea accidentelor de muncă:

Angajații trebuie să desfășoare activitatea astfel încât să nu se expună la pericol de accidentare sau îmbolnăvire profesională. Totodată, angajații au și obligația de a-și desfășura activitatea fără să expună alte persoane la accidente.

Legea mai prevede pentru angajați și următoarele obligații:

- Să utilizeze corect mașinile, aparatura, uneltele, substanțele periculoase, echipamentele de transport și alte mijloace de producție;
- Să utilizeze corect echipamentul individual de protecție acordat și, după utilizare, să îl înapoieze sau să îl pună la locul destinat pentru păstrare;
- Să nu procedeze la scoaterea din funcțiune, la modificarea, schimbarea sau înlăturarea arbitrară a dispozitivelor de securitate proprii, în special ale mașinilor, aparatului, uneltelor, instalațiilor tehnice și clădirilor, și să utilizeze corect aceste dispozitive;
- Să comunice imediat angajatorului și/sau lucrătorilor desemnați orice situație de muncă despre care au motive întemeiate să o considere un pericol pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor, precum și orice deficiență a sistemelor de protecție;
- Să aducă la cunoștință conducătorului locului de muncă și/sau angajatorului accidentele suferite de propria persoană;
- Să coopereze cu angajatorul și/sau cu lucrătorii desemnați, atât timp cât este necesar, pentru a face posibilă realizarea oricăror măsuri sau cerințe dispuse de către inspectorii de muncă și inspectorii sanitari, pentru protecția sănătății și securității lucrătorilor;
- Să coopereze, atât timp cât este necesar, cu angajatorul și/sau cu lucrătorii desemnați, pentru a permite angajatorului să se asigure că mediul de muncă și condițiile de lucru sunt sigure și fără riscuri pentru securitate și sănătate, în domeniul său de activitate;
- Să își însușească și să respecte prevederile legislației din domeniul securității și sănătății în muncă și măsurile de aplicare a acestora;
- Să dea relațiile solicitate de către inspectorii de muncă și inspectorii sanitari.

Orice eveniment trebuie comunicat imediat angajatorului, de către manager sau de orice altă persoană care are cunoștință despre producerea acestuia.

Ce riscă cei care nu respecta prevederile legale cu privire la accidentele de muncă

În cazul în care angajatorul nu ia măsurile legale de protecție a muncii și expune personalul la un pericol real de accidentare sau îmbolnăvire profesională, acesta este pasibil de amendă sau închisoare pentru o perioadă de 1-2 ani.

Dacă angajatorul nu ia măsuri de protecție a muncii și se produc accidente de muncă, acesta risca amendă sau închisoare de până la 2 ani, în funcție de gravitatea consecințelor. Amenzile variază în funcție de consecințele faptelor și pot fi de la 3.000 la 10.000 de lei.

Ce drepturi are un angajat sau familia sa în cazul unui accident de muncă

Dacă s-a produs un accident de muncă, victima are o serie de drepturi care să-i permită să se recupereze în urma evenimentului. În Legea nr. 346/2002 putem găsi toate dispozițiile cu privire la drepturile angajaților care au suferit un accident de muncă.

Această lege prevede faptul că asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale face parte din sistemul de asigurări sociale, este garantată de stat și cuprinde raporturi specifice prin care se asigură protecția socială a salariaților împotriva diminuării sau pierderii capacității de muncă și decesului acestora ca urmare a accidentelor de muncă și a bolilor profesionale. Această asigurare este obligatorie pentru toți cei ce utilizează forța de muncă angajată cu contract individual de muncă.

Indemnizația acordată în urma unui accident de muncă:

Asigurații beneficiază de o indemnizație pe perioada în care se afla în incapacitate temporară de muncă în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, în baza unui certificat medical vizat obligatoriu, prin grija angajatorului, de direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București, respectiv de casă teritorială de pensii în a cărei rază se afla sediul angajatorului sau domiciliul asiguratului.

Indemnizația este de 80% din media veniturilor salariale brute realizate în ultimele 6 luni anterioare manifestării riscului și va fi suportată, în primele 3 zile de incapacitate, de către angajator. Începând din a 4-a zi de incapacitate, banii se asigură din contribuția de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale.

În cazul urgențelor medico-chirurgicale, quantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă este de 100% din media venitului lunar asigurat din ultimele 6 luni anterioare manifestării riscului.

Indemnizația se acordă 180 de zile în intervalul de un an, socotită din prima zi de concediu medical. Concediul medical poate fi prelungit, pentru maximum 90 de zile, în funcție de evoluția cazului și de rezultatele acțiunilor de recuperare. Medicul este cel care decide reluarea activității în același loc de muncă sau în alt loc de muncă ori poate propune chiar pensionarea de invaliditate.

Rambursări de cheltuieli

În cazul unui accident de muncă, CNPP, va rambursa cheltuielile cu transportul de urgență, în cazuri temeinic justificate, atunci când salvarea victimei impune utilizarea altor mijloace decât cele uzuale.

Asiguratul își va primi banii înapoi și în cazul aplicării dispozitivelor medicale implantabile prin intervenție chirurgicală. CNPP va rambursa și banii cheltuiți pe confecționarea ochelarilor, a aparatelor acustice, a protezelor oculare, dacă acestea au fost deteriorate în urma unui accident de muncă soldat cu vătămări corporale.

Compensații pentru atingerea integrității

Asigurații care, în urma accidentelor de muncă sau a bolilor profesionale, rămân cu leziuni permanente care produc deficiențe și reduc capacitatea de muncă între 20-50%, au dreptul la o compensație pentru atingerea integrității. Acest drept se acordă la solicitarea persoanei îndreptățite și doar pe baza deciziei medicului CNPP.

Compensația pentru atingerea integrității reprezintă o sumă fixă în bani și se acordă integral, o singură dată, fără a afecta celelalte drepturi sau indemnizații la care este îndreptățit asiguratul, și nu este luată în baza de calcul pentru determinarea acestor drepturi. Quantumul compensației pentru atingerea integrității se stabilește în funcție de gravitatea leziunii, în limita unui plafon maxim de 12 salarii medii brute.

Despăgubiri pentru familie în caz de deces

Despăgubirile în caz de deces sunt și ele acoperite de asigurarea pentru accidente de muncă. În cazul decesului asiguratului, ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, de despăgubire va beneficia o singură persoană, care poate fi: soțul supraviețuitor, copilul, părintele, tutorele, curatorul, moștenitorul, în condițiile dreptului comun, sau, în lipsa acesteia, persoană care dovedește că a suportat cheltuielile ocazionate de deces.

Pentru obținerea despăgubirii în caz de deces, cererea se depune la sediul CNPP, însoțită de actele din care rezultă dreptul solicitantului. În cazul deciziei de admitere a cererii, plata se va realiza în termen

de 15 zile. Cuantumul despăgubirii în caz de deces este de 4 salarii medii brute.

Aceste drepturi se acordă în baza procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă pentru accidentele de muncă și în baza formularului de declarare finală a bolii profesionale.

Orice angajator și angajat trebuie să cunoască aceste aspecte, indiferent dacă a fost sau nu implicat de-a lungul timpului într-un accident de muncă.

4. Concluzii

În concluzie asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale face parte din sistemul de asigurări sociale, este garantată de stat și cuprinde raporturi specifice prin care se asigura protecția socială a salariaților împotriva diminuării sau pierderii capacității de muncă și decesului acestora ca urmare a accidentelor de muncă și a bolilor profesionale. Această asigurare este obligatorie pentru toți cei ce utilizează forța de muncă angajată cu contract individual de muncă.

5. Bibliografie

- [1]. Chivu Oana, Suport de curs;
- [2]. <https://www.inspectiamuncii.ro/statistici-accidente-de-munca>;
- [3]. <http://www.itmbucuresti.ro>;
- [4]. <http://www.itmtimis.ro/>.

6. Notații

Următoarele prescurtări sunt utilizate în cadrul lucrării:

ITM = Inspectoratul Teritorial de Munca

itm = incapacitate temporară de muncă

HG = Hotărâre de Guvern

Nr. = număr

Art. = articol

SC = Societate Comercială

SRL = Societate cu Răspundere Limitată